

מסורת הש"ס

(א) [נפ"ח: דירכא],
(ב) [נפ"ח קפ"ח: יבמות קכ]
גטין לו: מ"ק כו: (ג) ע"ו
גמ. (ד) ג"ל [נפ"ח]
(ה) נפ"ח (ו) ופ"ח ד"ה
(ז) ופ"ח ט"ח זבחים
י"ב ד"ה דירקא נמו',

תורה אור השלם

1. כי בצל החוכמה כצל
הכסף ויהוין דעה
החכמה תגידה בעליה
קהלת י"ב

הנהגות הב"ח

(א) גבי מחי תקנתיה
ישראל מלכות וגשדיה
קמיה ויריבתי ובי דא
דריב הוה כתיב דר"י
סי' שלמיהו למתיה
רשדו קמיה ויהיה אחר:
(ב) סם ולקרייהו יו
קריי בפרישת דריבם
עד תריסר יתא שם
לבתר הכי נפקיהו
ונקליהו: (ג) סם נפחא
דריבא ואתי ועדי:
(ד) סם לי מטריתא מחי
אמרי לה אישבע לי
לאלהא ישראל דלא
מגליא אישבע לה לאלהא
דירכא לי מגליא גליא
ליה נפק דרשה כי לאלהא
דיכרא הוא דלא מגליא
לא לעמא ישראל מגליא:
(ה) סם למעטי מחי לאו
פ"ל ופי' מחי נחמק:
(ו) סם לא אחרתי קמייתא
פ"ל ופי' דרשא נחמק:
(ז) רש"י ד"ה ופי' יוחנן סי'
נחמק ע"ו. ניב ע"ש דף
כח ע"א: (ח) תוס' ד"ה
ה"ו ופי' משע' מתרתי אחר
פי' ה"ו מתפלה אחר
נשאר במסקנא ופי' ה"כ
גמי י"ב ה"ו מתפלה:

יום הכיפורים פרק שמיני יומא

פ"ד

עין משפט
גרי מצוה

ע"ה א"ר מ"י פ"ב מה"ל שם
הלכה כ' פמ"ה ל"ח פה
פוס"ט ח"ת סי' שם
פמ"ג:

לעני רש"י

פוס"ט ש"ו. חלוה.
בני"ל [פוס"ט].
נצח של בני א"ו.
פוס"ט פ"ד.
אישתיבילי' יו.
דלקת שקדים.
ברין פלג"ט.
דלקת שקדים מנחלת.

רבינו חננאל

ועוד א"ר מתיה בן חרש
החושש כפיו מטילין לו
סם בשבת כפיו שהוא ספק
נפשות וכל ספק נפשות
דוחה את השבת. ר' יוחנן
חש בצפורי. פי' כאב
השיניים. עבדא ליה הריא
מטרוניא סמא זימ חמישי
וערב שבת. איל בשבת
סמא. אמרה ליה לא צריכת.
ואי איצטריכנא סמא.
אמרה ליה אישבע לי
דלא מגליא. אישבע לה
אלוהי ישראל לא מגליא.
והוה נקוט בלובית בשעת
שבעתו דלעמו ישראל
מגליא. ובהו דאודעה
ליה. אודעה הוא דלא
הוה ליה שבעתו אלא
דלא מגליא לאלוהי ישראל
אבל מגליא לעמו ישראל.
א"ל ר' חייא בר אבא
לר' יוחנן כמאן כר מתא
בן חרש דשרי להטיל
סם כפיו בשבת. א"ל
ר' יוחנן בחושש כפיו
מטילין לו סם בשבת דברי
הכל היא ולא באחרת
שומלין. נימא ספיקא
ליה לר' יוחנן הא דתיבא
מי שאחוז ירקון מאכילין
אורו בשר חמור. מי
שנשכו כלב מאכילין אותו
מתוך כבוד שלו. והחושש
כפיו מטילין לו סם בשבת
דברי ר' מתיה בן חרש.
וחכ"א כאלו אין בהן
משום רפואה. כאלו לא
למעוטי סם. דסם אית בה
רפואה. ודחי לא למעוטי
הקוה הוה למדוכא. ולא
עמד.

הכ"י נמי מסתברא שלשה דברים ב'. ריב"ז ל"ג הכי נמי מסתברא
אלא הכי גרים תא שמע שלשה דברים משום דמאי אולמיה
דהא מהא דלוי' ככר ונראה לי דשפיר מיימי דנרייתא קמייתא לא
מימני כה מקין דם לפרונכי ולהי' הו' דוחק הא דמוקמין למעוטי
מקין דם לפרונכי מה שלא חזק זה
אבל מהא מיימי שפיר מאי לאו זאלו
אחרתי דסיפא דלניק מיינא קאי
ולמעוטי מקין דם לפרונכי דקא
מני רישא ואי (שמח) משום דכלל
דוכחא נשאר הכי נמי מסתברא
כשכל זה אין למוחקו דנפרק קמא
דקידושין (ט: ג) נבי מעשה (י) כמדוני
(אחד) יש הכי נמי (מסתברא) שאינו
נשאר ונפרק הזהב (נבא מנישא דף
מו:) יש (ג"כ) הכי נמי מסתברא
שאינו נשאר כשמתעל דמעטע אין
(נשע חליפין לפירוש ש"י):
אלא

למקטליה כדבר הנזק תניא כוותיה דשמואל
כשהורגין אותו אין הורגין אותו אלא כדבר
הנזק דחייף ביה מסתכן דנכית ליה מיית
דחייף ביה מסתכן מאי תקנתיה גישלח
מאניה (ב) ונידחית רב הונא בריה דרב יהושע
חף ביה חד מינייהו בשוקא שלחניהו למאניה
ורחיש אמר קיימי בעצמו 'החכמה תחיה
בעליה נכית ליה מיית מאי תקנתיה אמר
אביי נתיי משכא דאפא דדיכרא' וניכתוב
עליה אנא פלניא בר פלניא אמשכא
דאפא דיכרא כתיבנא עלך כנתי כנתי קלירוס
ואמרי לה קנדי קנדי קלירוס יה יה ה'
צבאות אמן אמן סלה ושלחניהו למאניה
תריסר ירחי שתא ונפקניהו ונקליניהו בתנורא ונבדיניהו לקמיה אפרשת
דרכים והנך תריסר ירחי שתא כי שתי מיא לא לישתי אלא בגובתא
דנחשא דילמא חזי כבואה דשיא וליסתכן כי הא דאבא בר מרתא
הוא אבא בר מניומי עבדא ליה אימיה גובתא דדהבא (א) ועוד אמר
(ר' מתיה: א'ר' יוחנן חש' בצפירנא אול גבה דהריא מטרוניא עבדא ליה
מלתא חמשא ומעלי שבתא אמר לה בשבת מאי אמרה ליה לא צריכת אי'
מצטריכנא מאי אמרה ליה אישבע לי (ב) דלא מגליא אישבע לאלהא
דישראל לא מגליא נפק דרשה בפירקא והא אישבע לה לאלהא דישאל
לא מגליא הא לעמו ישראל מגליא והא איכא חלול השם דמגלי' לה
ומלח רב יימר אמר שאור גופיה שמן זית ומלח רב אשי אמר משחא גדנפא
דאווא אמר אביי אנא עבדי לכולהו ולא איתסאי עד דאמר לי ההוא מייעא
אייתי קשייתא דויתא דלא מלו תילתא וקליניהו כנורא אמרא חרתא ואדריק
בככי דריה עבדי הכי ואיתסאי ממאי הוה מחמימי חמימי דחיי' ומשירי כסא
דרסנא ומאי סימניה כד רמי מידי בככי ואתא דמא מכי דרי רבי יוחנן כי חש
בצפירנא עבד הכי בשבתא ואיתסי ורבי יוחנן היכי עביד הכי אמר ר"נ בר
יצחק שאני צפירנא הואיל ומתחיל כפה וגומר בבני מעיים אמר ליה רב חיאי
בר אבא לר' יוחנן כמאן בר' מתיה בן חרש דאמר החושש כפיו מטילין לו סם
בשבת א"ל שאני אומר בוו ולא באחרת לימא מסייע ליה מי שאחוז ירקון
מאכילין אותו בשר חמור מי שנשכו כלב שוטה מאכילין אותו מחצר ככד שלו
והחושש כפיו מטילין לו סם בשבת דברי ר' מתיה בן חרש וחכ"א באילו אין
בהם משום רפואה כאלו למעוטי מאי (ב) מאי לאו למעוטי סם לא למעוטי מקוין
דם לפרונכי ה"נ מסתברא דתניא שלשה דברים א"ר ישמעאל בר' יוסי ששמע
משום רבי מתיה בן חרש מקוין דם לפרונכי בשבת ומי שנשכו כלב
שוטה מאכילין אותו מחצר ככד שלו והחושש כפיו מטילין לו סם בשבת
וחכ"א באילו אין בהן משום רפואה כאלו למעוטי מאי מאי לאו אחרתי
בחריתא ולמעוטי דרישא לא אחרתי (ב) דרישא קמייתא ולמעוטי דסיפא
תא

למקטליה כדבר הנזק תניא כוותיה דשמואל
כשהורגין אותו אין הורגין אותו אלא כדבר
הנזק דחייף ביה מסתכן דנכית ליה מיית
דחייף ביה מסתכן מאי תקנתיה גישלח
מאניה (ב) ונידחית רב הונא בריה דרב יהושע
חף ביה חד מינייהו בשוקא שלחניהו למאניה
ורחיש אמר קיימי בעצמו 'החכמה תחיה
בעליה נכית ליה מיית מאי תקנתיה אמר
אביי נתיי משכא דאפא דדיכרא' וניכתוב
עליה אנא פלניא בר פלניא אמשכא
דאפא דיכרא כתיבנא עלך כנתי כנתי קלירוס
ואמרי לה קנדי קנדי קלירוס יה יה ה'
צבאות אמן אמן סלה ושלחניהו למאניה
תריסר ירחי שתא ונפקניהו ונקליניהו בתנורא ונבדיניהו לקמיה אפרשת
דרכים והנך תריסר ירחי שתא כי שתי מיא לא לישתי אלא בגובתא
דנחשא דילמא חזי כבואה דשיא וליסתכן כי הא דאבא בר מרתא
הוא אבא בר מניומי עבדא ליה אימיה גובתא דדהבא (א) ועוד אמר
(ר' מתיה: א'ר' יוחנן חש' בצפירנא אול גבה דהריא מטרוניא עבדא ליה
מלתא חמשא ומעלי שבתא אמר לה בשבת מאי אמרה ליה לא צריכת אי'
מצטריכנא מאי אמרה ליה אישבע לי (ב) דלא מגליא אישבע לאלהא
דישראל לא מגליא נפק דרשה בפירקא והא אישבע לה לאלהא דישאל
לא מגליא הא לעמו ישראל מגליא והא איכא חלול השם דמגלי' לה
ומלח רב יימר אמר שאור גופיה שמן זית ומלח רב אשי אמר משחא גדנפא
דאווא אמר אביי אנא עבדי לכולהו ולא איתסאי עד דאמר לי ההוא מייעא
אייתי קשייתא דויתא דלא מלו תילתא וקליניהו כנורא אמרא חרתא ואדריק
בככי דריה עבדי הכי ואיתסאי ממאי הוה מחמימי חמימי דחיי' ומשירי כסא
דרסנא ומאי סימניה כד רמי מידי בככי ואתא דמא מכי דרי רבי יוחנן כי חש
בצפירנא עבד הכי בשבתא ואיתסי ורבי יוחנן היכי עביד הכי אמר ר"נ בר
יצחק שאני צפירנא הואיל ומתחיל כפה וגומר בבני מעיים אמר ליה רב חיאי
בר אבא לר' יוחנן כמאן בר' מתיה בן חרש דאמר החושש כפיו מטילין לו סם
בשבת א"ל שאני אומר בוו ולא באחרת לימא מסייע ליה מי שאחוז ירקון
מאכילין אותו בשר חמור מי שנשכו כלב שוטה מאכילין אותו מחצר ככד שלו
והחושש כפיו מטילין לו סם בשבת דברי ר' מתיה בן חרש וחכ"א באילו אין
בהם משום רפואה כאלו למעוטי מאי (ב) מאי לאו למעוטי סם לא למעוטי מקוין
דם לפרונכי ה"נ מסתברא דתניא שלשה דברים א"ר ישמעאל בר' יוסי ששמע
משום רבי מתיה בן חרש מקוין דם לפרונכי בשבת ומי שנשכו כלב
שוטה מאכילין אותו מחצר ככד שלו והחושש כפיו מטילין לו סם בשבת
וחכ"א באילו אין בהן משום רפואה כאלו למעוטי מאי מאי לאו אחרתי
בחריתא ולמעוטי דרישא לא אחרתי (ב) דרישא קמייתא ולמעוטי דסיפא
תא

כלב שוטה מאכילין אותו מחצר ככד שלו והחושש כפיו מטילין לו סם בשבת וחכמים אומרים
למעוטי מאי לאו אחרתי דרישא ולמעוטי דרישא לא אחרתי דרישא ולמעוטי דסיפא:
ת"ט